

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 27/11/2024 09:37
Sayı: E-120.07.03-1537117
TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN YÜZÜNCÜ YILI

7/17310
GK 26

Sayı : E-72079556-610-13828956

Konu : Soru Önergeleri (7/17310)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16.10.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1513275 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Seda KAYA ÖSEN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/17310 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/17310 Cevap Metni (3 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 5375BC86-FB4A-4EC9-8871-60725355F130

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ashb-ebys>

Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sk. No:10/A Pk: 06510 Çankaya/ ANKARA

KEP Adresi : ashb@hs01.kep.tr

Bilgi için:Sibel ÖZMERT

YILMAZ

Daire Başkanı

**İzmir Milletvekili Sayın Seda KAYA ÖSEN'e Ait 7/17310 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Yaşlıların bakımdan sağlığa, istihdamdan erişilebilir çevreye, her alanda haklarını etkin kullanmalarını sağlayarak, yaşam kalitesini artırmaya yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Bu doğrultuda politika ve stratejilerin belirlenmesi, sosyal hizmet faaliyetlerinin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi için gerekli çalışmalar hak temelli bakış açısıyla, farklı yaşlı profillerinin farklı ihtiyaçları gözetilerek yürütülmektedir.

Bu kapsamda, “Yaşlı bireylerin haklarını gerçekleştirebildikleri, kendi ihtiyaçlarına ve taleplerine uygun hizmetleri alabildikleri ve yaşam deneyimlerini gelecek nesillere aktarabildikleri her yaş için toplum inşa etmek” vizyonunu ortaya koyan Yaşlanma Vizyon Belgesi, Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri ile akademisyenlerin katkı ve katılımları ile hazırlanmış olup kamuoyu ile paylaşılmıştır. Yaşlanma Vizyon Belgesi ile belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik olarak 2023-2025 yılları arasında yürütülecek 183 faaliyeti içeren ilk Yaşlı Hakları Ulusal Eylem Planı ise aynı tarihte kamuoyuyla paylaşılmıştır.

Yaşlıların toplumla iç içe olmalarını sağlamak, biyo-psiko-sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere gündüzlü bakım ve aktif yaşam merkezleri modeli hayata geçirilmiştir. Bu merkezlerde yaşamını evde yalnız veya ailesi ve akrabaları ile sürdüren sağlıklı yaşlıların sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması, onlara yaşamları ile ilgili rehberlik ve mesleki danışmanlık sağlanması, kendi imkânları ile karşılamakta güçlük çektikleri konular ile günlük yaşam faaliyetlerinde onlara destek hizmeti sunulması, ilgilerine göre faaliyet grupları kurarak sosyal faaliyetler düzenlemek suretiyle sosyal ilişkilerinin zenginleştirilmesi, aktivitelerinin artırılması ve gerekli olduğu zamanlarda aileleriyle dayanışma ve paylaşma sağlayarak yaşlı bireylerin yaşam kalitesinin artırılması amaçlanmaktadır.

Toplum temelli bakım hizmetleri kapsamında ülkemizde yaşayan yaşlı bireylerin yaşamlarını kendi evlerinde, ailelerinin yanında sürdürebilmeleri için yerel yönetimlerin evde bakım ve gündüzlü bakım hizmetlerini desteklemek adına 2016 yılında Yaşlı Destek Programı (YADES) başlatılmıştır. Türkiye’de ikamet eden ve hizmete ihtiyaç duyan, 65 yaş üstü yaşlıların korunması ve desteklenmesi ile biyo-psiko-sosyal bakıma ihtiyacı olanların yaşadıkları mekânlarda gerekli olan bakımlarının yapılarak yaşamlarının kolaylaştırılmasını ve bu hizmetlerin ülke genelinde yaygınlaştırılmasını hedefleyen YADES ile bugüne kadar 141.710 yaşlı bireye ulaşılmıştır.

Yaşlı bireylere yönelik yaşlı dostu hizmet modelleri çeşitlendirilmekte ve yaygınlaştırılmaktadır. Bu kapsamda bakım ihtiyacı olan yaşlılara kurumsal bakımın yanı sıra, evde bakım yardımı ve gündüzlü bakım hizmetleri gibi toplum temelli bakım hizmetleri bütünleşik olarak sunulmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı Huzurevleri ve Huzurevleri Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinden hizmet almak isteyen kırsal kesimde yaşayan yaşlı bireyler de dâhil tüm yaşlı bireyler İl Müdürlüklerimiz, Sosyal Hizmet Merkezleri ile kuruluşa doğrudan başvuru yapabildikleri gibi ayrıca e-Devlet sistemi üzerinden de ön başvuru yapabilmektedir.

Bakanlığımıza bağlı yaşlı bakım kuruluşlarında görev yapan personel; sağlık meslek liseleri ile meslek liseleri ve yükseköğretim kurumlarının yaşlılık ile ilgili bölümleri ve modüler eğitim programlarına göre hasta ve yaşlı hizmetleri alanında en az dördüncü seviye veya dengi

belgeye sahip veya 21/5/2010 tarihli ve 27587 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliğine göre yaşlı ve hasta hizmetleri alanında kısa süreli ve kademeli eğitim programları ile dengi kursları bitiren kişilerden seçilmektedir.

Bakım personelinin, görev yaptıkları alanda gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla Bakanlığımız hizmet içi eğitim kursları düzenlemekte, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ile iş birliği içinde eğitim çalışmaları yapılmaktadır.

İhtiyaç sahibi olan yaşlı bireylerin tespiti, muhtarlıklar vasıtasıyla Bakanlığımız Sosyal Hizmet Merkezleri tarafından yapılmaktadır. Yaşlı vatandaşlarımıza yönelik sosyal inceleme gerçekleştirildikten sonra durumuna uygun hizmet modeline erişimi sağlanmaktadır.

Bakanlığımız bakım kuruluşlarından hizmet alan yaşlı bireylerin memnuniyet düzeylerine ilişkin anketlerimiz belirli dönemlerde yapılmakta olup, görüş ve önerileri Bakanlığımızca yapılan çalışmalarda dikkate alınmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı olarak hizmet vermekte olan Özel Huzurevleri ve Yaşlı Bakım Merkezleri, Özel Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri Yönetmeliği kapsamında iş ve işlemlerini yürütmekte olup ilgili Yönetmeliğin 31 nci maddesi “*Kuruluş İl/İlçe Müdürlüğünce kuruluş açılış işlemlerini yürütmeye yetkili meslek elemanları tarafından yılda en az iki kez denetlenir. Gerektiğinde Genel Müdürlük denetim elemanları tarafından da denetlenir.*” hükmü gereğince söz konusu kuruluşlar düzenli olarak denetime tabi tutulmaktadır.

Diğer taraftan, Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda sosyal yardım programları yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlığımızca 2022 sayılı Kanun kapsamında sosyal güvencesi olmayan ve aylık bağlanacak kişinin kendisi ve eşi dikkate alınmak suretiyle kişi başına düşen aylık geliri net asgari ücretin 1/3’ünden az olan 65 yaş üstü vatandaşlarımıza yaşlı aylığı bağlanmaktadır.

Öte yandan Bakanlığımızca hayata geçirilen Türkiye Aile Destek Programı özelinde 3294 sayılı Kanun kapsamında olup hane içindeki kişi başına düşen aylık geliri, net asgari ücretin 1/3’ünden az olan hanelerden memurlar, noterler, muhtarlar hariç olmak üzere tüm çalışanlarımızın ve belirtilen gelir koşulunu sağlaması şartı ile tüm emeklilerin (SSK, BAĞKUR, Emekli Sandığı emeklileri) Aile Destek Programından yararlanma imkânı mevcuttur.

Ayrıca yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın; ev temizliği ve kişisel bakımları gibi zaruri ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla 2010 yılından bu yana SYD Vakıfları aracılığıyla uygulanan Yaşlı-Engelli Ev ve Kişisel Bakım Projeleri ulusal programa dönüştürülerek ülke genelinde yaygınlaştırılmıştır. Program kapsamında ihtiyaç sahibi olup kişisel bakımlarını ve zaruri ihtiyaçlarını karşılayamayan yaşlı ve engelli vatandaşlarımız, ağır kronik hastalığı nedeniyle kendi öz bakımını yerine getiremeyen vatandaşlarımız ve 60 yaş üstü vatandaşlarımız ikamet ettikleri evlerinde program kapsamındaki hizmetlerden faydalandırılmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı 169 Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezimiz hizmet vermekte olup, bunların yatak kapasitesi 17.591 dur.

Huzurevi ücretlerimiz A,B,C,D şeklinde dört grup olup, ücretlerimiz 3.631,85 TL dir. Bununla birlikte, özel donanımlı bazı huzurevlerinde bulunan özel şartlara sahip odalar için belirlenen ücret bu tutardan fazla olabilmektedir.

Öte yandan, geliri olmayan veya ödeme gücü bulunmayan yaşlılardan ücret talep edilmemektedir. Bu kapsamda huzurevlerimizde hizmet alan yaşlıların yaklaşık 1/3'ü ücretsiz olarak hizmet almakta ve bu yaşlılarımızın ihtiyaçları için kendilerine ayrıca harçlık da verilmektedir.

Ülkemizde, toplam 18.142 kapasite ile faaliyet göstermekte olan 270 Özel Huzurevi bulunmaktadır.

Özel Huzurevleri ve Yaşlı Bakım Merkezleri 07/08/2008 tarih ve 26960 sayılı Özel Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri Yönetmeliği kapsamında iş ve işlemlerini yürütmekte olup söz konusu Yönetmeliğin “Ücret Tespiti” başlıklı 27’nci maddesinde;

(1) Kuruluşun aylık bakım ücreti valinin veya görevlendireceği bir vali yardımcısının başkanlığında İl Müdürü, Büyükşehir Belediyesi/Belediye, Defterdarlık, Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü ve il dahilindeki kuruluş kurucularının kendi aralarından seçecekleri bir temsilciden oluşan bir komisyon tarafından tespit edilir. Belirlenen ücretler üstünde ücret tahsil edilemez.

(2) Komisyon, her yıl Aralık ayının ilk haftasında toplanarak, gelecek yılın aylık bakım ücretlerini tespit eder.

(3) Ücret; geçinme endeksi ile toptan eşya fiyat endekslerindeki artış oranları esas olmak üzere, sosyo-ekonomik koşullar, personel, beslenme, kira, ısıtma, onarım, diğer cari giderler ve amortismanlar dikkate alınarak, kar oranının eklenmesi sonucunda tespit edilir.

(4) Komisyon, il dahilinde aylık bakım ücretlerini taban ve tavan olarak tespit eder.

(5) Tespit edilen ücret, valilik onayına sunulur. Onay sonrası, ocak ayı itibarıyla yürürlüğe girer. Ücret onayının bir örneği genel müdürlüğe gönderilir.

(6) Aylık bakım ücretine; barınma, beslenme, ilaç takibi, enjeksiyon, pansuman, tansiyon ölçümü, basit tıbbi müdahaleler, alt bezi ve temizlik hizmeti giderleri dahildir. Bu hizmetler için yaşlı veya yakınlarından ayrıca ücret talep edilemez.

ifadeleri yer almaktadır.

Bahsi geçen kuruluşların ücret tespiti yukarıda anılan madde çerçevesinde Valilik tarafından yapılmaktadır.

07.08.2008 tarihli ve 26960 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım Merkezleri Yönetmeliği’nin 27 inci maddesi kapsamında kuruluşların aylık bakım ücretleri il özelinde taban ve tavan fiyat olarak belirlenir. Bu nedenle kuruluşların tavan ve taban fiyatları illere göre farklılık göstermektedir.

Özel huzurevi ve yaşlı bakım merkezlerine Bakanlığımız tarafından teşvik verilmemektedir.

Soru önergesinde yer alan diğer konular, diğer bakanlıkların görev ve faaliyet alanında olduğundan değerlendirilememiştir.